

prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Judecător: E. Palanciuc
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: A. Panov, L. Pruteanu, V. Cotorobai

ÎNCHEIERE

21 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Iuliana Oprea

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Întreprinderea Individuală „Dosca Ilarion” prin intermediul avocatului Radu Rusanovschi,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni împotriva Companiei de Asigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni, Ermurachi Alexandru, Întreprinderii Individuale „Dosca Ilarion” cu privire la încasarea prejudiciului material

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2017, prin care s-au admis apelurile declarate de către Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni și Compania de Asigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni, s-a casat hotărârea Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 23 martie 2017 și s-a emis o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 19 noiembrie 2014, Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni a depus cerere de chemare în judecată împotriva Companiei de Asigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Alexandru Ermurachi cu privire la încasarea prejudiciului material .

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 23 iulie 2013, între Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni și Alexandru Țurcanu a fost încheiat

contract de asigurare facultativă CASCO nr. ACS 268/13 pentru automobilul de model Volvo S60 cu numărul de înmatriculare XXXXX.

La 15 aprilie 2014, a avut loc un accident rutier cu implicarea automobilului de model Volvo S60 cu numărul de înmatriculare XXXXX și a automobilului de model Mercedes 814, cu numărul de înmatriculare XXXXX, la volanul căruia se afla Ermurachi Alexandru. În rezultatul producerii accidentului rutier, automobilul de model Volvo S60 cu numărul de înmatriculare XXXXX la volanul căruia se afla Țurcan Alexandru a fost avariat.

Vinovat de comiterea accidentului rutier a fost recunoscut Ermurachi Alexandru, ultimul a depus și o declarație, prin care și-a recunoscut vina în producerea accidentului rutier.

Susține reclamantul că la momentul producerii accidentului rutier, Ermurachi Alexandru deținea polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă emisă de către Compania de Asigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni.

Relatează reclamantul că valoarea prejudiciului cauzat automobilului de model Volvo S60 cu numărul de înmatriculare XXXXX constituie 82 056,78 lei.

Specifică reclamantul că a înaintat o cerere în adresa Companiei de Asigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni, prin care a solicitat achitarea prejudiciului material, reclamație care a rămas fără răspuns.

Solicită Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni încasarea din contul Companiei de Asigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni în beneficiul său a prejudiciului material în sumă de 82 056,78 lei.

La 17 decembrie 2015, Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni a depus cerere de concretizare a cerințelor împotriva Companiei de Asigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni, Ermurachi Alexandru și Întreprinderii Individuale „Dosca Ilarion” cu privire la încasarea prejudiciului material (f.d. 61-63).

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat suplimentar că în ședința de judecată din 17 octombrie 2015, reprezentantul Companiei de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni a invocat faptul că automobilul de model Mercedes 814, număr de înmatriculare XXXXX la volanul căruia se afla Ermurachi Alexandru a fost transmis în arendă Întreprinderii Individuale „Dosca Ilarion”, fapt ce se confirmă prin contractul de arendă încheiat între Ilarion Dosca și Întreprinderea Individuală „Dosca Ilarion”, precum și prin foaia de parcurs din 1 aprilie 2014.

Solicită Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni încasarea în mod solidar din contul Companiei de Asigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni, Ermurachi Alexandru și Întreprinderii Individuale „Dosca Ilarion” în beneficiul său a prejudiciului material în sumă de 82 56,78 lei.

În cadrul susținerilor verbale, reprezentantul Companiei de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni a solicitat suplimentar încasarea din contul pîrîților în beneficiul său a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 lei (f.d. 116-119).

Prin hotărârea Judecătoriai Chișinău (sediul Centru) din 23 martie 2017, s-a admis parțial acțiunea; s-a încasat din contul Companiei de Asigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni în beneficiul Companiei de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni prejudiciul material în sumă de 82 056,78 lei, taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 2461,70 lei, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 lei și cheltuielile judiciare suportate în legătură cu obținerea extrasului de la Camera Înregistrării de stat în mărime de 36 lei. În rest pretențiile înaintate de Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni împotriva Întreprinderii Individuale „Dosca Ilarion” și Ermurachi Alexandru au fost respinse ca fiind neîntemeiate (f.d. 127, 136, -142).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2017, s-au admis apelurile declarate de către Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni și Compania de Asigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni, s-a casat hotărârea Judecătoriai Chișinău (sediul Centru) din 23 martie 2017 și s-a emis o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii. S-a încasat din contul Întreprinderii Individuale „Dosca Ilarion” în beneficiul Companiei de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni prejudiciul material în sumă de 82 056,78 lei, taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în mărime de 2461,70 lei, taxa de stat achitată la depunerea apelului în sumă de 1846,27 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5000 lei, în total 91 364,75. În rest pretențiile înaintate de Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni împotriva Companiei de Asigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni și Ermurachi Alexandru au fost respinse ca fiind neîntemeiate (f.d. 188-193).

La deliberarea acestei soluției, instanța de apel a constatat situația de fapt și a menționat că la 15 aprilie 2014, data producerii accidentului rutier, posesor al automobilului de model „Mercedes 814”, număr de înmatriculare XXXXX a fost Întreprinderea Individuală „Dosca Ilarion”, riscul căruia nu a fost asigurat conform contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă din 30 septembrie 2013.

Curtea de apel Chișinău a invocat prevederile art. 8 alin. (2³) din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, care prevede că în cazul în care asiguratul persoană fizică, cu excepția întreprinzătorului individual, a transmis autovehiculul pentru care s-a încheiat contractul în posesiunea unei persoane juridice sau a unui întreprinzător individual în temeiul contractului de locațiune sau al altui titlu prevăzut de legislație, riscul celor admiși de persoana juridică sau întreprinzătorul individual să utilizeze autovehiculul nu se consideră asigurat prin contractul încheiat în condițiile alin.(2).

Astfel instanța de apel a reținut că încheierea contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă din 30 septembrie 2013 pentru un număr nelimitat de persoane, nu concluzionează faptul că Compania de Asigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni acoperă riscul produs pe cazul menționat, deoarece legiuitorul expres a

prevăzut obligativitatea asigurării riscului de către întreprinzătorul individual în cazul transmiterii bunului de către persoana fizică în temeiul unui titlu prevăzut de legislație.

La 16 ianuarie 2018, Întreprinderea Individuală „Dosca Ilarion” prin intermediul avocatului Radu Rusanovschi a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea actului contestate cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurentul, Întreprinderea Individuală „Dosca Ilarion” prin intermediul avocatului Radu Rusanovschi, în motivarea recursului a indicat că instanța de apel la adoptarea deciziei contestate, a aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

Recurentul menționează că nu există temeieri juridice de a nu lua în considerație acordul de reziliere și actul de primire-predare care atestă fapte juridice și anume rezilierea și transmiterea automobilului începând cu 10 aprilie 2014 de la Întreprinderea Individuală „Dosca Ilarion” la Dosca Ilarion.

Totodată recurentul susține că foaia de parcurs conform Instrucțiunii privind completarea și prelucrarea foii de parcurs pentru autoturisme aprobate prin ordinul Departamentului Analize Statistice și Sociologie al Republicii Moldova nr. 108 din 17 decembrie 1998 nu constituie act care atestă existența relațiilor de muncă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 16 februarie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs Companiei de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni, Companiei de Asigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni și lui Ermurachi Alexandru informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 19 martie 2018, Compania de Asigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni a depus referință la cererea de recurs prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Pînă la examinarea cauzei, Ermurachi Alexandru nu au depus referință prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Întreprinderea

Individuală „Dosca Ilarion” prin intermediul avocatului Radu Rusanovschi este inadmisibilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Materialele cauzei dovedesc faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră în termen recursul declarat de Ins Întreprinderea Individuală „Dosca Ilarion” prin intermediul avocatului Radu Rusanovschi la 16 ianuarie 2018, din următoarele motive.

În procedura de filtru, instanța de recurs a reținut că decizia integrală a instanței de apel din 12 octombrie 2017 a fost expediată în adresa părților la 13 noiembrie 2017 (f. d. 194), iar conform recursului, recurentul a indicat că recepționat copia deciziei instanței de apel la 20 noiembrie 2017 (f.d. 198). Colegiul menționează că la materialele dosarului nu există dovada recepționării efective de către recurent a deciziei instanței de apel. În lipsa unor înscrisuri pertinente, instanța de recurs nu a putut stabili cu precizie momentul, când a fost comunicată hotărârea motivată a instanței de apel.

Astfel, în atare situație și pentru a nu admite o ingerință disproporțională în dreptul de acces liber la justiție, completul consideră că recursul declarat de Întreprinderea Individuală „Dosca Ilarion” prin intermediul avocatului Radu Rusanovschi este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac,

la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda (nr. 2)*, 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (a se vedea, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda (nr. 2)*, *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în

care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Întreprinderea Individuală „Dosca Ilarion” prin intermediul avocatului Radu Rusanovschi este formulată în baza art. 432 alin. (2) lit. a), b), c) din Codul de procedură civilă, așa cum prevede art. 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurentul Întreprinderea Individuală „Dosca Ilarion” prin intermediul avocatului Radu Rusanovschi a formulat prezenta cerere după ce au avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept

relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Întreprinderea Individuală „Dosca Ilarion” prin intermediul avocatului Radu Rusanovschi nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Întreprinderea Individuală „Dosca Ilarion” prin intermediul avocatului Radu Rusanovschi se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Iuliana Oprea